

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DİLEKÇE KOMİSYONU

OBEZİTE İLE MÜCADELE YÖNTEMLERİ VE

CERRAHİ UYGULAMADAKİ MALPRAKTİS

İDDİALARININ ARAŞTIRILMASI VE

ALINABİLECEK ÖNLEMLERİN

BELİRLENMESİ

ALT KOMİSYONU

TUTANAKLARI

-----0-----

16 Ocak 2020 Perşembe

-----0-----

KONU

-Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Temsilcisinin Sunumu

-Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü Engelli Bakım Hizmetleri Dairesi Başkanlığı Temsilcisinin Sunumu

-Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Dairesi Başkanlığı Temsilcisinin Sunumu

16 Ocak 2020 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.36

BAŞKAN: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hoş geldiniz.

Değerli katılımcılar, değerli bürokratlarımız, sayın basın mensupları yeterli çoğunluğumuz vardır; toplantımızı açıyoruz.

Obeziteyle mücadele yöntemleri ve cerrahi uygulamalardaki malpraktis iddialarının araştırılması ve alınabilecek önlemlerin belirlenmesiyle ilgili alt komisyonumuzun 9’uncu Toplantısını açıyor, hepinize hoş geldiniz diyorum.

Herhâlde Dilekçe Komisyonu tarihinde bu kadar çok toplantı yapan, üst üste toplantı yapılan başka bir dönem olmamıştı. Bu anlamda bizi takip ettiğiniz için, özellikle sayın vekillerime her gün saatinde geldikleri için çok teşekkür ediyorum.

Alt komisyonumuzun 5’inci Toplantısından itibaren obeziteyle mücadele konusunda bakanlıklarımızın ve kurumlarımızın faaliyetlerini ve önerilerini sunum olarak dinledik kendilerinden.

Bugün Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımızın 2 genel müdürlüğünün, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü ve Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünün bu konudaki çalışmaları hakkında sunumunu dinleyeceğiz. Daha sonra Sağlık Bakanlığımızın Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Dairesi Başkanlığının sunumlarını dinleyeceğiz. Sonra da bundan sonraki çalışmalarımızla ilgili yol haritamızı hem sayın milletvekillerimizle hem basın mensuplarıyla paylaşacağız. Zamandan tasarruf etmek adına -Genel Kurulumuz da çalışıyor- direkt Bakanlıklarımızın sunumuna geçelim.

Sunuma geçmeden önce yeni gelen bürokrat arkadaşlarımızda olabilir. Kısaca birbirimizi tanıyalım.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – İlk olarak Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğünden bir sunum dinleyeceğiz. Dün bildiğiniz gibi -basında da yer aldı- değerli iki konuğumuz vardı. Sağlık Bakanlığını da dinledik, sonra Ender Saraç Bey’i dinledik. Ender Saraç Bey’in notlarından aklımdan kalanlar -hocam da katılır muhakkak, sizin biliminizle de çok doğru olduğunu düşünüyorum- sperm kalitesinden bahsetti, annenin hamilelik sürecindeki sağlıklı beslenmesi, sigara gibi negatif konuları hayatından çıkarması, daha sonra hamilelik sürecinin verimli geçmesinden sonra doğumun normal doğum şeklinde olması, ilk üç ayda anne sütü ve diğer olumlu konular, sonra ilk 2 yaşın çok önemli olduğundan bahsetti. Bu anlamda Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının, sizin biriminizin de çok güzel çalışmaları olması gerektiği kanaatindeyiz. Sizi dinleyelim, soru-cevap şeklinde de devam edelim.

Buyurun efendim.

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇSHB UZMANI FATMA KARADAŞ – Bilindiği üzere, toplumda en temel görevi üstlenen aile kurumu yeni kuşaklara kültürel kimliğin aktarılması, değerlerin kazandırılması, tarihsel ve toplumsal bilincin aktarılması gibi temel işlevleriyle birey ve toplum arasındaki temel köprüdür. Aile kurumunu güçlendirmek, sağlıklı bir toplumun devamını sağlamak açısından hayati önem taşımaktadır. Bu doğrultuda 2013 yılından itibaren aile ve topluma yönelik koruyucu, önleyici, eğitici, geliştirici ve rehberlik edici sosyal hizmet faaliyetleri kapsamında aile kurumunun güçlendirilmesi ve aile üyelerinin sorun çözme yeteneklerinin artırılarak

yaşam standartlarının yükseltilmesi amacıyla ülke genelinde Aile Eğitim Programı, aile danışmanlığı ve boşanma süreci danışmanlığı hizmetlerini yürütmekteyiz Genel Müdürlük olarak. Bu kapsamda, Aile Eğitim Programı ve 5 temel alanın içerisinde yer alan sağlık alanından, obezite konusundan ve beslenme konusundan sizlere bahsetmek istiyorum,

Aile Eğitim Programı, ülkemizde sağlıklı, mutlu ve müreffeh ailelerin oluşmasına katkıda bulunmak amacıyla önleyici, bilgilendirici ve eğitici yönü ön planda olan bir yetişkin eğitim programıdır. Aile Eğitim Programı, ülkemizin toplumsal ve kültürel şartları dikkate alınarak hazırlanmıştır. Ülkemizde sağlıklı, mutlu ailelerin oluşması için ailelerin eğitim, hukuk, iktisat, medya ve sağlık alanlarındaki hizmetlerden daha etkili biçimde yararlanmalarına, aile içi süreçlerini işlevselleştirerek aile yaşam kalitelerinin artmasına, ailelerin sahip olduğu her türlü kaynağı etkili bir şekilde yönetmelerine ve ailelerin karşılaşabilecekleri çeşitli risklere yönelik önlemler almalarına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır programımız. Programın etkin ve esnek bir şekilde uygulamaya dönüşebilmesi için Aile Eğitim Programı modüller şeklinde tasarlanmıştır. Her bir modül, hedefler, kazanımlar, ünite ve konu başlıkları, açıklamalar, kaynaklardan oluşmaktadır. Programımız bir bütün olarak uygulanabileceği gibi ihtiyaç ve ilgiye göre seçilen modüllerin birbirinden bağımsız olarak uygulanmasına imkân verecek şekilde hazırlanmıştır. Programımızın hedef kitlesi, bir ferdin kazanması gereken temel yetkinlikleri içermektedir. Bu sebeple, programda yer alan modüllerin büyük bölümünde hedef kitle, bütün aile üyesi, dolayısıyla bütün toplumdur.

Aile Eğitim Programı, il müdürlüklerimiz ve sosyal hizmet merkezlerimiz tarafından eğitim ihtiyacı tespit edilmiş olan ailelere ve kendi ihtiyacı doğrultusunda başvuruda bulunan vatandaşlarımıza, 81 ilde eğitici eğitimleriyle yetiştirdiğimiz eğiticilerimiz ve paydaş kurumlardaki illerde, il sağlık müdürlükleri, il milli eğitim müdürlükleri, müftülükler, sivil toplum kuruluşları ve benzeri kuruluşlardaki eğiticilerimiz tarafından eğitim verilmektedir. Programın temel yaklaşımı, önleyicilik, bilgilendiricilik ve eğiticilik yönü ön planda olan aile yaşamı eğitimidir. Aile Eğitim Programı sorun, tedavi veya kriz odaklı değil vizyon odaklıdır, eğitimle geliştirici bir nitelik taşımaktadır.

Programın tarihçesine de kısaca değinecek olursak Kalkınma Bakanlığından alınan bütçeyle gerçekleştirilmiş, hazırlanmış bir programdır. Bu kapsamda 2009 yılında ihtiyaç analizi, ülkemizde ailelerin hangi konulara ihtiyaç duyduklarının tespit edilmesiyle başlamıştır. 2009 yılında müfredat çalışması gerçekleştirilmiştir. 2010 yılında programın hazırlanması çalışmaları yürütülmüştür. 2011 yılında programın tanıtılması ve Eğiticilerin Eğitimi Projesi gerçekleştirilmiştir. 2012 yılında da Yaygınlaştırma Projesi hayata geçirilmiştir. Yine, 81 İlde 81 Spot Filmin Hazırlanması Projesi 2012 yılında yürütülmüştür. 2013 yılında da Web Tabanlı Uzaktan Eğitim Tekniğiyle Yaygınlaştırılması Projesi gerçekleştirilmiştir. Kısacası, 2013 yılından bu yana sahada formatörlerimiz ve eğiticilerimiz aracılığıyla eğitimlerimiz devam etmektedir.

Program 5 temel alanda 28 modül, 210 üniteden oluşmaktadır. 5 temel alanımız aile eğitimi ve iletişimi, sağlık, hukuk, iktisat ve medyadır. İktisat, hukuk, iletişim ve medya alanlarına sadece kitap içerikleriyle değinmekle birlikte sağlık alanına geçmek istiyorum.

Sağlık alanında da 7 temel modülümüz bulunmaktadır; yaşlı sağlığı, üreme sağlığı ve sağlıklı annelik, sağlık okuryazarlığı, sağlıklı yaşama ve hastalıklardan korunma, çocuk ve ergen sağlığı, ilk yardım, madde kullanım riski ve madde bağımlılığından korunma olmak üzere.

Sağlık alanının amaçları, çocukların gelişimlerini takip edebilmek için, hastalık ve sakatlıklardan korunmak için, sağlıklı bir yaşlılık geçirmek için, günlük hayatta gerekebilecek ilk yardım bilgileri için ailelerin sağlığın yaşam kalitesindeki yeri ve önemine dair farkındalık oluşturmalarına, sağlıklı ilgili problem çözüme becerilerini artırmalarına, hastalıklardan ve sakatlıklardan korunma becerisi geliştirmelerine, hastalıkla baş etmeyi öğrenmelerine katkıda bulunmaktadır.

Aslında obezite konusu, bizim, sağlık alanında çocuk ve ergen sağlığı, sağlıklı yaşama ve hastalıklardan korunma ve yaşlı sağlığı modüllerimizin içerisinde bölümler hâlinde geçmektedir. Burada da işlenen konular içerisinde sağlıklı beslenmeden ve dengesiz beslenmenin zararlarından ve egzersizin öneminden bahsedilmektedir ve bu kapsamda eğitimler verilmektedir, bilgilendirici ve bilinçlendirici farkındalık oluşturmaya yönelik. Tüm eğitimler, alan eğitimleri itibarıyla da programda 2013 yılından bugüne kadar 35.851 halk eğitimiyle 1 milyon 926 bin 428 kişi, 314 eğitici eğitimiyle de 9.470 kişi eğitilmiştir. Bunların da aktif olarak 1.213'ü şu an sahada görev yapmaktadır.

Bir de eğitimleri takip ettiğimiz “web” sitemiz bulunmaktadır “aep.gov.tr.” diye. Eğitim materyallerine erişimine, eğitimciler tarafından yapılan eğitimlerin veri girişinin sağlanması, yine eğitim raporlarının ve istatistiklerinin alınmasına, eğitimle ilgili haberlerin yayınlanmasına imkân sağlamaktadır.

Genel itibarıyla bu şekilde, arz ederim. Sormak istediğiniz hususlar varsa...

BAşKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyorum.

Aile Eğitim Programı'nda ilk 7'nci sayfanız çok güzel. Temel yaklaşımınız önleyicilik, bilgilendiricilik ve eğitimcilik. Obezite birazcık bununla doğru orantılı gibi yani bir insan obez olmadan... Özellikle çocuklarla ilgili veriler Türkiye'de gerçekten parlak değil. Bu noktadaki konunuz önemli.

Ben teşekkür ediyorum. Benim soracağım bir şey yok ama değerli vekillerim, Hocam var mı sizin soracağınız bir şey?

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Yok.

BAşKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bu çıktıları herhâlde paylaşıyorsunuz Sağlık Bakanlığıyla. Yani bu eğitimler sırasında -bilmiyorum hani- bir anket yapıyor musunuz, obeziteyle ilgili bir anket yapıp bunu Sağlık Bakanlığıyla, Millî Eğitim Bakanlığıyla veya diğer bakanlıklarla paylaşıyor musunuz?

AİLE VE TOPLUM HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ AÇSHB UZMANI FATMA KARADAş – Yok, şöyle: Zaten kitapların hazırlanmasında Sağlık Bakanlığından da katkılar çok büyük, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünden özellikle. Kitapların içerik yazımında onların da çok değerli katkıları oldu. Eğitimciler anlamında da onlardan da destek sağlıyoruz.

BAşKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki, teşekkür ediyorum.

Var mı Sayın Vekilim sorunuz?

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Yok.

BAşKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Peki teşekkür ediyoruz.

Diğer sunuma geçelim.

Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğünden...

Buyurun.

ENGELLİ VE YAşLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAşKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Sayın Komisyon, değerli hazırun; Bakanlığımıza bağlı engelli ve yaşlı bireylerin bakım ve korunma hizmetleri bizim Dairemiz üzerinden yürütülüyor. Tabii, temel itibarıyla bütün dezavantajlı bireylerin bakım sorumluluğu Bakanlığımızın uhdesinde. Engelli, yaşlı, kadın, çocuk ve sosyal yardıma ihtiyaç duyan diğer bireylerin bakım ihtiyaçı, korunma ihtiyaçı ve sosyal yardım ihtiyaçı Bakanlığımız tarafından yürütülüyor. Engelli ve yaşlı bireylerin barınması dışında beslenme ihtiyaçıları da yine Bakanlığımızın ilgili kuruluşları tarafından yürütülüyor.

Genel Müdürlüğümüze bağlı bütün taşra teşkilatında yaklaşık 250 tane huzurevimiz, resmî huzurevimiz bulunmaktadır. Bunun dışında, 100 tane sürekli bakım hizmeti verilen engelli bakım merkezimiz, bunun yanında 257 tane de özel bakım merkezi bulunmaktadır. Bu merkezlerimizde de yaklaşık 27 bin civarında engellimize bakım hizmeti veriyoruz. Tabii, bu bakım hizmeti yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü için bütün beslenme ihtiyaçları da yine bu merkezlerimiz tarafından yürütülmektedir. Bu merkezlerimizde kalan engelli bireylerimizin ve yaşlı bireylerimizin beslenmeleri yine Bakanlığımız tarafından hazırlanan, gıda rasyonuna uygun olarak hazırlanan beslenme programı çerçevesinde yürütülmektedir. Biz belli aralıklarla taşra teşkilatımızı bu konularda talimatlandırıyoruz, özellikle obeziteyle mücadele konusunda. İlk defa 2016 yılında yine çıkarmış olduğumuz bir mevzuatla obeziteyle mücadele edilmesi hususunu ilk defa mevzuata geçirdik ve merkezlerde de bu konuda yani obeziteyle mücadele konusunda çalışma yapılmasını bir amir hüküm olarak uygulamaya başladık.

Bunun dışında Gençlik ve Spor Bakanlığıyla bir protokolümüz var hem onlardan teknik destek anlamında hem de kamplarından yararlanmak suretiyle. Özellikle sağlıklı yaşam konusunda hem engelli bireylerimizin hem yaşlı bireylerimizin hem de çocuklarımızın, korunmaya muhtaç çocuklarımızın bu ihtiyaçlarının karşılanması konusunda da yine Gençlik ve Spor Bakanlığından destek alıyoruz.

Dediğimiz gibi, bizim bu kuruluşlarımız yatılı olduğu için 3 ana öğün, 2 ara öğün olmak suretiyle yeme ihtiyaçları bizim kurumlarımız tarafından karşılanmaktadır. Tabii, burada yine obeziteyle mücadele konusunda, özellikle mevsim koşulları ve coğrafi şartlar da dikkate alınarak yemek listelerinin oluşturulmasında özellikle diyetisyenlerimiz gıda rasyonunun hazırlanması konusunda gerçekten önemli çalışmalar yürütmektedir. Ben kısaca bunları ancak özetleyebiliyorum ama ayrıca sorular varsa cevaplamak isterim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyorum.

Türkiye’de yaş ortalaması yükseldi kadınlarda da erkeklerde de. Dolayısıyla sağlıklı yaşlanmamız lazım. Bunun birinci adımı da en basit şeyi sağlıklı beslenme. Bu konuda size de çok görevler düşüyor yaşlanma sırasında.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hocam buyurun.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ben sizi önce tebrik ediyorum. Gerçekten “250 resmî huzurevi, 100 engel, 257 de özel bakım merkezi” dediniz. Bunu yapmak kolay değil. 7/24 görev yapıyorsunuz ve burada -yemekleri dâhil- hepsiyle ilgileniyorsunuz, diyetisyenleriniz var. Yalnız benim bildiğim kadarıyla -belki yanlış biliyor olabilirim ama öğrenmek adına da iyi olacak diye düşünüyorum- bu bakım merkezlerinde bir yönetmelik var mı yoksa...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Tabii. Biz 2006 yılında, daha doğrusu 2005 yılında bir mevzuat çıkardık, 2828 sayılı Kanun’a ek 7’nci maddeyi ilave ettik. O maddeyle özellikle özel bakım merkezlerinin hizmete açılması konusunda bir mevzuat düzenlemesi yapmış olduk. 2007 yılından itibaren de bu merkezler açılmaya başlandı. Bu merkezlerde bakım hizmeti alanların bütün bakım ihtiyacını Bakanlık olarak biz üstleniyoruz ama Bakanlığımızın bizzat kendi işlettiği şu anda 100 tane de resmî yatılı bakım merkezimiz var. Yani bir engelli aile “Artık ben bu engellime bakamıyorum.” demişe biz bu engelliği alıp o engellinin engel, yaş ve cinsiyet durumuna uygun bir bakım merkezine yerleştiriyoruz ve ömür boyu bakım hizmetini biz üstleniyoruz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Başka illerde olabiliyor mu yoksa aynı ilde mi yapıyorsunuz bunları?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Yani Türkiye’nin hemen hemen her yerinde var bu merkezlerimiz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Var, onu biliyorum.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Engel, yaş ve cinsiyet durumuna göre değişiyor. Diyelim, otistik bireylere yönelik ayrı merkezimiz var, bedensel engellilere yönelik ayrı, zihinsel engellilere yönelik ayrı, psikiyatri tanı almış engellilere yönelik ayrı merkezlerimiz var.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) - Farklı illere yönlendiriliyor mu diye sordular?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Farklı illerde, mesele otistik...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kapasiteden dolayı başka bir yere...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Hem öyle, bir de otistik olan birini şehrin birinde yoksa diğer tarafa gönderebiliyor musunuz?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Tabii tabii. Otistik bireylere yönelik İstanbul’da bir merkezimiz var, bugünlerde Afyon’da da açacağız.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Otistiği örnek verdik yani.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Yani her ilde her engel, her yaş, her cinsiyet grubuna uygun merkezimiz maalesef yok.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bir şey daha: Müracaat edip de alamadığınız var mı?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Yok, müracaat edip de alamadığımız şu anda yok, önceden vardı.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bu özellerle birlikte mi ortadan kalktı?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Özellerle birlikte bu sıra olayını bitirmiş olduk. Artık merkezler yani bir vatandaş “Ben artık engellime bakamıyorum, bir bakım merkezine yerleştirmek istiyorum.” dediği takdirde biz hemen devreye giriyoruz, varsa o ildeki bakım merkezine, yoksa çevre illerdeki bir bakım merkezine yerleştiriyoruz ve bütün ihtiyacını da biz karşılıyoruz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Tebrik ediyorum ben, bu konu çarpıcı bir konu.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Dün engelli merkezleriyle ilgili bir grup ziyaretimize geldi, belki sizlere de gelmiştir, onların dernekleri de var. Hasta üzerinden veya engelli üzerinden dışarıdan alacağı derse göre galiba ücret veriyorsunuz? Onlar istihdam ettikleri personele “Aylık kira ödüyoruz, aylık maaş ödüyoruz, sigortasını ödüyoruz, dolayısıyla bu rakamlar bize artık tatmin etmiyor ve çarkı çeviremiyoruz.” diyorlar.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Yetmiyor mu diyor?

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bayağı da güzel bir dosya sundular bize, hatta bir dilekçe de verdiler, çalışacağız üzerinde de.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) – Özel...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Özel kurumlar. Özel engelli eğitim merkezi mi diyorsunuz tam olarak?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Şöyle efendim: Özel bakım merkezi diyoruz biz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Özel bakım merkezi...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Yine biraz önce bahsettiğim kanunla bu merkezler kurulmaya başlandı 5378 sayılı Kanun'un ek 7'nci maddesine göre. Tabii, bu bakımın karşılığında biz bu merkezlere 20 bin katsayı yani memur maaş katsayısının 20 binle çarpımı sonucu bulunacak tutarda bir ödeme yapıyoruz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yani hasta başına, hasta engelli merkezine girdiği sırada ekranda, kameralarda görülüyorsa, eğer onun ders verildiği de ispat edilebiliyorsa ders ücreti veriyormuşsunuz.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – O ayrı efendim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – O ayrı, bu ondan ayrı.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Bizim Millî Eğitime bağlı özel eğitim merkezleri, onlar seanslı eğitim veriyorlar.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – O başka bir şey.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – O ayrı bir şey.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – O eğitim ayrı, bu sürekli bakım...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Yani şöyle söyleyelim: Engelli tanısı almış ve rehberlik araştırma merkezleri tarafından destek eğitim alması gerektiğine karar verilen engellilere -bu amaçla açılan özel eğitim merkezleri var- o merkezlerde seanslı eğitim veriliyor. Bu eğitim karşılığını da Millî Eğitim Bakanlığı merkezlere yolluyor.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Onu da zaten illerde valilik belirliyor herhâlde değil mi?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – İllerde komisyonlar belirleniyor, ödemeyi de Millî Eğitim Bakanlığı yapıyor. Eğitim kısmının ödemesini Millî Eğitim Bakanlığı yapıyor ama bakım kısmını da biz ödüyoruz Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ama bildiğim kadarıyla az da ödemiyorsunuz, iyi bir rakam ödüyorsunuz herhâlde.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – 3.980 lira ödüyoruz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Kişi başına.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Bir engelli başına, evet. Tabii, bu merkezlerde bakım hizmeti alan engellinin üçte 1'i kadar da bakım elemanı istiyoruz çalıştırmak için. Dolayısıyla personel giderleri çok fazla. O yüzden ücret artışını zaman zaman gündeme getiriyorlar.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bu arada arkadaşım söyledi, huzurevleriyle ilgili bir dosya sunmuşsunuz. Dosyanın içeriği çok güzelmiş, tatmin etmiş, teşekkür ediyorum.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM –Huzurevleriyle ilgili kısaca söylemem gerekirse yani bir kişi -biz 60 yaşını yaşlı kabul ediyoruz- 60 yaşına gelmiş ve bakım ihtiyacı varsa biz huzurevlerimizde bakım hizmeti veriyoruz. Eğer hiçbir geliri yoksa ücretsiz olarak huzurevlerinde bakım hizmeti veriyoruz ama belli bir maaşı, emekli maaşı varsa huzurevinin belirlediği aylık ücreti kendisinden alıyoruz. Şu anda da bir yaşlımız “Ben bir huzurevine girmek istiyorum.” dediği takdirde mutlaka ona uygun bir huzurevine yerleştiriyoruz. Tabii Ankara’daki huzurevlerimiz dolu ama çevre illerdeki huzurevlerine yerleştirebiliyoruz.

MUSTAFA KENDİRLİ (Kırşehir) - Sıra var mı orada, bekleyen var mı?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Ankara, İstanbul gibi büyük illerimizde var maalesef çünkü insanlar il dışına gitmek istemiyor. Biz Bakanlık olarak da çok fazla huzurevi açamıyoruz. Özel huzurevlerinin de ücretlerini yüksek bulduğu için vatandaşlar, özellikle bizim Bakanlığımızın huzurevlerini tercih ediyorlar. Büyükşehirlerde bir sıra var maalesef. Biz özel huzurevlerinden de hizmet alma konusunu gündeme getirdik bundan üç yıl önce. Özellikle muhtaç yaşlı dediğimiz, hiçbir geliri olmayan ve bakım ihtiyacı olan yaşlılara yönelik de özel huzurevlerinden hizmet satın alabiliyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) - Başkanım izin vererseniz ben de sorulara şöyle başlamak istiyorum: Özel huzurevindeler yaşlılardaki malnütrisyon oranlarını, özellikle beslenmede ayırdığımız ücretin yeterli olmadığına bağlıyorlar. Devlette de muhtemelen böyle bir durum vardır. Dediniz ya “Takip ediyoruz.” diye. Biz yaşlılarda obezite değil de “malnütrisyon” dediğimiz proteinden kısıtlı diyet aldıkları için yeterince beslenme olmuyor ve kaşeksiyle karşılaşıyoruz. O yüzden, özel huzurevlerinde ve sizde bir maliyet analizi yaptınız mı? Bir yaşlının bir aylık düzenli beslenmesi için ne kadar maliyet gereklidir? Çünkü konumuz beslenme. Bir yaşlının düzenli, dengeli beslenmesi için maliyet analizimiz nedir?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Şöyle: Bizim Bakanlığımıza bağlı huzurevlerinde bir yaşlının bize maliyeti 5.500 lira; engellide, bir engellinin bize maliyeti -bütün masrafları dâhil- 7.657 lira ama tabii, biz kamu hizmeti verdiğimiz için o masrafına bakmıyoruz. “Malnütrisyon” konusu, tabii, yaşlılarda temel bir sorun. Sıvı kaybı, vücut kitle endeksi oranları, düzenli olarak bunların tespiti yapılıyor; kuruluşlarımızdaki sağlık personeli marifetiyle, düzenli olarak sağlık kuruluşlarında takibi yapılıyor, hatta beslenme konusunda yaşlılardan bazen de “Bizi çok fazla besliyorsunuz.” diye eleştiriler geliyor. Çünkü bizde gıda rasyonu hazırlanırken her türlü ihtiyaç dikkate alınarak bir gıda rasyonu hazırlanıyor. Tabii, özel beslenmesi gereken yaşlılara yönelik de ilgili diyetisyenlerimiz beslenme programı hazırlıyorlar; bu konuda bir sorunla karşılaşmıyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben size şunu iletmek istiyorum: Özel huzurevlerinden bize gelen şikâyetlerde, bir yaşlıyı düzenli, dengeli, sağlıklı beslemek istedikleri zaman bile verilen, gösterilen taban fiyatların yeterli olmadığını, taban fiyat belirlenmemesini istiyorlar. Bunu sizin aracılığınızla da iletmış olayım çünkü verdikleri maliyeti... Tabii, siz kamu olarak karşıladığınız için personel gideriniz yok, elektrik gideriniz yok ama onlar diyor ki: “Biz bütün bunları yaparak yetiştiremiyoruz ve gerçekten iyi, kaliteli hizmet vermek istediğimiz için de bu gösterilen fiyatlarla -devletin fiyatlarını özelde uyguladığınız için- yaşlıların beslenmesini tam sağlayamıyoruz. En önemlisi de beslenme bizim için.” Bunu iletmenizi istiyorum.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet, haklılar efendim. Yani, şöyle söyleyeyim, biraz önce sayın vekilim de bahsetti: Taban ücretleri valiliklerde belirleniyor. O ilin ihtiyaçları dikkate alınarak, özellikle büyükşehirlerde gerçekten bu taban ücrete gerçekten biraz daha dikkat edilmesi gerekiyor.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Tamam. Bunu iletirseniz, yükseltilmesini, valiliklere özellikle...

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Tabii efendim, elbette.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bir de şunu sormak istiyorum: Şimdi, çok güzel tarif ettiniz hani “Devlet koruması altında olan gençlerimizin beslenmesi için günde 3 ana öğün, 2 ara öğün veriyoruz.” diye. Ve güzel bir pilot çalışma gibi düşündüğümüz zaman, bu kadar gencimize bakıyor devletimiz. Burada örneğin obezite sorun mu? Yani, düzenli, dengeli beslenen bir grupta obeziteyle sorun olarak karşılaşıyor musunuz?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Yani, biz çocuk...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Gençler için soruyorum, 13 yaş ve üstü için.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Gençler için, evet. Biz de Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün uhdesinde çocuk yuvalarımız ya da şu anki ismiyle çocukevleri sitelerimiz var.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sevgievleri.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Sevgievlerimiz var. Korunmaya muhtaç çocuklarımızın; bir şekilde aile parçalanmasına uğramış, travma yaşamış çocuklarımızın bakımı o merkezlerimizde yürütülüyor. Tabii, bunlar genç, sağlıklı bireyler olduğu için obeziteyle ilgili bir sorun onlarda yaşamıyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bunu özellikle örnek olarak vermek istiyorum. Biraz önce dediniz ya: “Dengeli beslendikleri için ve diyetisyen kontrolünde gıda kontrolü yapıldığı için obeziteyle karşılaşmıyoruz.”

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet. Çocuk kuruluşlarımızda karşılaşmıyoruz ama engelli kuruluşlarımızda karşılaşıyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Engellilerde sağlıklı beslenme yapamazsınız çünkü kontrolü zor.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Hareket kısıtlılığı olduğu için daha çok, evet.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ama Başkanım, bu güzel bir örnek çünkü devlet koruması altında ve genç bireyler yani nüfusumuzun bir örnek grubu.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Aynı genç grup normal, ailesinin yanında beslenseydi obeziteyle karşılaşacaktı, değil mi?

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet, tabii, mutlaka.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Onu belirtmek istiyorum. Yani, eğitim çok önemli; düzenli, dengeli beslenme çok önemli.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Çok önemli, evet.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Rol model olarak Türkiye’yle de paylaşılabılır yani Çocuk Esirgeme Kurumundaki ve sizdeki çocukların sağlıklı beslendiği ve obeziteyle karşılaşmadığı.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Evet.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet. Yani, biz çocuk yuvalarımızda hiç obez çocukla karşılaşmıyoruz; o çok sevindirici bir şey gerçekten. Sürekli hareket hâindeler ve oldukça yoğun sosyal ve sportif etkinlikler yaptırıyoruz; bu, onları gerçekten sağlıklı kılıyor ama engelli merkezlerimizde hareket kısıtlılığı olan bireylerde özellikle obeziteyle karşılaşmıyoruz, o yüzden biz mevzuatımıza da obeziteyle mücadele ilgili çalışmaların yürütülmesinde... Sürekli taşra teşkilatımızı bu konuda talimatlandırıyoruz.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bunu özellikle söylemek istiyorum: Obezite çağımızın hastalığı değil yani çağımız böyle diye biz obez olmuyoruz.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Yanlış yaptığımız için.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Evet, tamamen eğitim ve dengeli beslenmediğimiz için obez oluyoruz.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Evet.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Tamam, sağ olun.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyoruz, çok teşekkürler.

ENGELLİ VE YAŞLI HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRESİ BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hocamın söylediğine devamla, dünyada her yıl 3,4 milyon insan obeziteden dolayı hayatını kaybediyor ve maalesef Avrupa ve Orta Asya ülkelerinde yüzde 32,1 ile Türkiye 1’inci sırada yani obezite gerçeği bizim için biraz ağır bir şekilde önümüze geliyor. Bu konuda Sağlık Bakanlığının çok güzel çalışmaları var, 100 günlük eylem planlarında kararlarımız var. Obezite merkezlerini geçenlerde Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünden dinledik ve yerinde de incelemelerde bulunduk, çokta mutlu olduk bu çalışmalardan dolayı.

Şimdi, Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünün obeziteyle ilgili yaptığı çalışmaları, önerileri, özellikle bakanlıklarla iştirak hâlinde yaptıklarını dinlemek istiyoruz.

Buyurun efendim.

Bu arada, toplantımıza geç gelen bürokratlarımız var. Kayıtlarda olması adına kısaca isimlerinizi ve kurumlarınızı söylerseniz iyi olur.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN M HR MAH BELMA SATIR – Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğünden sunumunu bekliyoruz.

Buyurun.

HALK SAğLIğI GENEL MüDüRLüğü SAğLIKLI BESLENME VE HAREKETL  HAYAT DA RE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle bu fırsatı verdiğiniz için biz de Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü olarak çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdür bir toplantıda olduğu için toplantıda ben sizlere sunum yapacağım.

Sağlık Bakanlığı olarak biz, sağlıklı beslenmeye ve fiziksel aktiviteye teşvik için tüm memlekette, Türkiye’de 2010 yılından beri Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı’nı yürütüyoruz. Ve o programa geçmeden önce, öncelikle sizinle verileri paylaşacağım. 2017 yılında yaptığımız Türkiye Beslenme ve Sağlık AraŐırtması sonuçlarına (TBSA) göre h len memleketimizde, 19 yaş üzeri yetiŐkinlerde obezite toplamda yüzde 34, kadınlarda yüzde 42 ve erkeklerde yüzde 26 bulunmuŐtur. Bu grafiği biz çok önemsiyoruz. Neden? Dünya Sağlık  rg t  2013 yılında tüm ülkeler için bir hedef belirledi, 9 tane gönüllü hedef; bunlardan bir tanesi, obezite ve diyabetteki artış trendinin durdurulması, artıŐın yavaŐlatılması. Sigarada, tuzda kişi başı yüzde 30’luk azaltma gibi hedefler olmasına rağmen obezite ve diyabette herhangi bir hedef konulamamıŐtır. Neden? Çünkü obeziteyle mücadele çok sektörlü -slaytların ilerleyiŐinde göreceğiz- bir durum olduğu için Dünya Sağlık  rg t  “Şu noktaya indireceğiz.” diye bir hedefi ülkelere belirleyememiŐtir.

Bu slayta baktığımızda biz, 1998’den itibaren TURDEP çalıŐmasıyla obezite ve diyabeti memlekette veri olarak takip ediyoruz. Ve buraya baktığımızda, 1998 yılında erkeklerde yüzde 13 olan obezite 2010’da yüzde 30’a çıkıyor; toplamda yüzde 22 olan obezite daha sonra, 2010’da yüzde 30’a çıkıyor ve yedi yıl sonra yüzde 34 olarak biz buluyoruz. Burada bizim  nemsemiğimiz Şey Őı: 1998’den itibaren yılda hızlı Şekilde artan obezitenin artış hızının bir miktar yavaŐladıėını düşünüyoruz, 30’dan 34’e  ıkıŐı. Kadınlarda 41-42 civarında seyrediyor fakat burada bizim için önemli olan erkekler; erkeklerdeki artış hızının h l  devam ettiğini söylemek mümkün. Burada da yürüttüğümüz faaliyetlerde, bundan sonrakilerde erkekleri daha ciddi bir grup olarak alacağız; daha çok kadınları biz  nemsemiŐtik ama erkekler de belki boy-kilo olarak bakıldığında kendilerini rahatsız hissetmiyor olabilir, erkekler dışarıda daha fazla sağlıksız gıdaya da maruz kalıyor olabilir.

Fiziksel aktiviteyi artırmak için gene aynı programda çalışmalarımız var. Bu slayta da baktığımız zaman, yaptığımız bütün çalıŐmaya rağmen fiziksel aktivite de tedric  artıŐın h l  devam ettiğini görmekteyiz ancak biz 2020 planlarımızda bir miktar indirmeyi hedefliyoruz. Dünya Sağlık  rg t n n bu noktada hedefi var ülkeler için, kişi başı mevcut hareketsizlik oranından yüzde 10’luk bir azalma hedefliyorlar. Kaça kadar, hangi yıla kadar? 2025 yılına kadar. İnşallah bu oranı yakalayacağız fakat bu slaytı sunumlarımda lütfen unutmayalım. Fiziksel aktivitenin artırılması, büyük bir çoğunluğuyla Sağlık Bakanlığının dışında olan bir  alıŐma.

Tuz tüketiminde daha sevindirici bir noktadayız, tuz tüketimini azaltıyoruz. Gene  lkeler için belirlenen hedef, 2025’e kadar kişi başı tuz tüketiminin yüzde 30 azaltılmasıdır. Bu slaytlara da baktığımız zaman, ülkemizde 2008 yılında SALT rk 1  alıŐması var tüm Türkiye’de yapılan; orada 18 gram bulmuŐuz biz kişi başı tuz tüketimini. Daha sonra, aynı çalışma 4 ilde tekrarlandı; 2012 yılında 15 grama düŐürdük. Bu iki değer yirmi dört saatlik idrarla sodyum atılımıdır; altın standarttır, gerçek kişi başı tuz tüketimini yansıtır ancak biz Türkiye Beslenme ve Sağlık AraŐırtması’nda 2017’de kiŐilere yediklerini sorduk ve burada besinlerden gelen sodyum ile kiŐilerin ilave ettiği tuzu da hesapladık ve 10,2 gram bulduk. Bizimle eŐ değerli yapılan, Dünya Sağlık  rg t n n gene Bakanlığın bir çalışması vardı, STEPS; onlar da 9,9 buldu spot idrarda. Şimdi, altın standarda, yirmi dört saatlik idrara

baktığınızda, 15 gramlardan, 18 gramlardan 10 gramlara düştüğümüzü görmeye seviniyoruz ancak hem beslenmede hem spot idrarda bir miktar aşağı “underestimation” olabiliyor. Hani, bizim bulduğumuz 10 gramı bir miktar 11 gram civarında da düşünmek mümkün.

Çocukluk çağı obezitesine baktığımız zaman da yine biz, Dünya Sağlık Örtüğüyle birlikte Avrupa bölgesinde her üç yılda bir araştırma yapıyoruz, ilkökul 2’nci sınıf çocuklarda, Millî Eğitim Bakanlığımızla iş birliği hâlinde. 2009 yılında TOÇBİ çalışması var; burada 6-10 yaşa bakıldı, ilkokullara; 6,5’luk bir obezite buldular. Daha sonra, biz sadece ilkökul 2’leri, 7-8 yaşlı özellikli olarak aldık ve hep onları takip ediyoruz. 2013 yılında obeziteyi 8,3 bulmuşken 2016 yılında 9,9 bulduk. Yüzde 14,6 civarında da fazla kiloluluk var. Topladığımızda, yüzde 25 civarında ilkokullarda, çocuklarda obeziteden bahsedebiliriz.

Bölgelere göre şişmanlık tablolarına baktığımız zaman, Türkiye’de 9,9 olan obezite batıya gidildiğinde yüzde 16’ya çıkıyor. Trakya’da yüzde 13’lerde, İstanbul’da yüzde 13,5’lerde ve Batı Karadeniz’de de yüzde 12,6 civarında ama Doğu Anadolu’ya ve Güneydoğu Anadolu’ya gittiğimizde obeziteyi görmüyoruz.

Fazla kilolulukla birlikte baktığımızda -az evvel verdiğimiz değerler bunlar- Türkiye’de yüzde 24,5 ve yüzde 25 -dörtte birlik- obezite ve şişman çocuk probleminden bahsedebiliriz. Ve yine fazla kiloluluğu da işin içine kattığımızda, batı bölgeleri yüzde 30’lara yaklaşıyor ama doğu bölgelerinde Türkiye ortalamasının altında bir durum söz konusu.

Bodurluk slaytını koydum. Komisyon, Obezite Komisyonu ama aynı zamanda Türkiye’de bir de yetersiz beslenme problemi var. Türkiye’de bodurluk yani kronik malnütrisyon -yani çocukların kronik açlığa maruz kalması diye de düşünebiliriz- yüzde 2,3’ken batıda bu oran yüzde 1’lere düşüyor ama doğuya gittiğimizde tam tersi pozisyonu biz bodurlukta görüyoruz. Doğu’da 3,5’lara çıkıyor fakat Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde 5,4. Koymadım buraya; erkek çocuklarda yüzde 6, kız çocuklarda 5,5; bu, ciddi bir rakam, Avrupa’nın hiçbir ülkesinde biz bunu görmüyoruz. Bodurlukta 7-8 yaş çocuklarda bu bölgedeki yüzde 6 ve 5,5 rakamlarını, yetersiz beslenme rakamlarını görmüyoruz.

Ortaokul ve lise çocuklarını takip ettiğimizdeki değerleri burada sizlerle paylaşacağım, gene Millî Eğitim Bakanlığımızla yaptığımız çalışmalarda sayacağım. Ortaokul ve lise çocukları için biz beden eğitimi derslerinde bir fiziksel uygunluk kartesi geliştirdik; bu kart, beden eğitimi derslerinin dışında, çocukların boy ve kilolarının beden eğitim öğretmenleri tarafından yılda 2 defa ölçülmesine dayanır. Ve burada, baktığınız zaman da 10-18 yaş grubunu, bütün adolesan grubunu aldığımızda toplamda yüzde 9 şişmanlık, yüzde 18,3 -yüzde 20’lerde- fazla kiloluluktan bahsedebiliriz.

Buradan şunu söylemek mümkün: Her ikisini topladığınız zaman ilkökul çocuklarında dörtte 1 olan obezite ortaokul çocuklarında üçte 1’e çıkıyor. Hemen bu slaytta onu görmemiz mümkün. 10-14 yaş çocuklarında yüzde 10 ve 20’lerde; lise çocuklarındaysa adolesanla, boyla birlikte obezite yüzde 5,6’ya düşüyor; yüzde 15 civarında da zannediyorum fazla kiloluluk var. Yani, ilkökulda dörtte 1, ortaokulda üçte 1, lisedeyse beşte 1 obez ve fazla kilolu çocuktan bahsedebiliyoruz.

Mekik ve sınav setleri var. Bunlar çok okunmuyor, sözlü geçeceğim. Bu fiziksel uygunluk kartesinde biz çocuklara bir de mekik, sınav, otur-uzan testi yaptırıyoruz; bunu yapamayan çocukların da beden eğitimi öğretmenleri tarafından biraz daha fazla çalıştırılmasını bekliyoruz. Bu bir yarış değil, bununla ilgili bir not alınmıyor. Şu anda Amerikan çocuklarının standartları var ama bizim çocuklarımıza baktıklarında mekik, sınav ve otur-uzan testini Amerikan çocuk standartlarında yapmış gözüküyorlar. Sadece, lisedeki kız çocuklarında ortalama 7 olan bir değeri bizim kız çocukları 6,8’lerde yapmış; biraz onda hafif düşüklük var ama onun dışında bir şey yok.

Şimdi, bu uygunluk karnesi sonuçlarını her yıl Millî Eğitim Bakanlığımız bize iletiyor; biz Sağlık Bakanlığı olarak analiz yapıp raporluyoruz ve Millî Eğitim Bakanlığına tekrar iletiyoruz. İnşallah önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin kendi standartlarını da çıkarmayı ümit ediyoruz.

Konuşmamın başında bahsetmiştim, Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı, Diyabet Önleme ve Kontrol Programı ve tuz programları bizim Genel Müdürlüğümüz tarafından yürütülmektedir. Ve erişkin ve çocukluk çağı obezitesinin önlenmesi, fiziksel aktivite 2019-2023 planları da hazırlanmış, bitirilmiş, basım aşamasındadır. 2010 yılından beri biz bu eylem planları her beş yılda 1 güncelleyerek yayınlıyoruz.

Bütün programlarımızda farkındalık çalışmaları ve halk hizmet içi eğitimlerimiz var, rehber geliştirme ve mevzuat düzenlemelerimiz var, sağlık hizmetlerinin kendi içindeki organizasyonu var; bir de izleme, değerlendirme kısımlarından oluşan üç programı da uyguluyoruz.

Farkındalık çalışmalarımız konusunda özel gün ve haftalarda, merkezde Ankara'da en üst düzeyde, illerde de yine en üst düzeyde ilgili tüm kurumların desteğiyle çeşitli etkinlikler yapıyoruz. Nedir bunlar? İşte, yürüyüş etkinliklerimiz var, tuz azaltma haftasında bunu Ankamall'de yapmıştık. İngiltere'deki tuz programını yürüten gruplarla ortaklaşa her yıl aynı konuyu biz Türkçe'ye çevirerek ülkemizde, illerde bire bir bunu devam ettiriyoruz.

Başkanlığımızın internet sitesi aktif bir sitedir; yaptığımız her türlü yayın, etkinlik, program buradan paylaşılmaktadır.

Yine, 2013 yılında biz 1 milyon adımsayar dağıttık aile hekimlerimize, gelen hastalarını teşvik etmeleri için. Ayrıca, 2015 ve 2017 yılında da bisiklet dağıtımı yaptık kurum kuruluşlara, bisiklet yolu yapan üniversitelere ve belediyelere; bir de Millî Eğitim Bakanlığımıza bu bisikletleri dağıttık.

Bu, yine İstanbul Avrasya Maratonu'ndan bir yürüyüş. 81 ildeki yürüyüşlerimizi takip ediyoruz. Aynı şekilde, üniversitelerle iş birliği yapıyoruz dedim.

Burada, belediyeden bir örnek getirdim. Belediyelerin de çok güzel çalışmaları var. Burada Altındağ Belediyesinin bir fizik aktivite programı var, bunlar ücretsiz sınıf yapıyorlar. Aynı zamanda, Ankara Büyükşehir Belediyesi ücretsiz yemek kursu yapıyor. Biz, Ankara Sağlık Müdürlüğüyle entegre olduk ve sağlıklı beslenmeyi bu kursiyer hanımlara anlattık ve onlardan da sağlıklı beslenme menülerini çıkarmalarını istedik.

Çevresel düzenlemeler iller tarafından, belediyeler tarafından yoğun şekilde yapılıyor. Eskişehir'den bir örnek var. Yine, Ankara Yüksel Caddesi, Sakarya, biliyorsunuz, trafiğe kapalı alanlar. Trafiğe kapalı alanların çoğaltılmasını biz yine aynı şekilde belediyelerden bekliyoruz. Yaşlıları dikkate alan çevresel düzenlemeleri memnuniyetle izliyoruz. İstanbul ve İzmir'de sahil yolunda, biliyorsunuz, çok geniş yürüme, yaya yolları ve bisiklet yollarının yapıldığını biliyoruz. Açık egzersiz alanlarını çok yapıyor belediyeler fakat buradaki sıkıntı: Parkları biraz küçük tutuyorlar, yeşillendirmede biraz cimri davranabiliyorlar.

Geçici araç trafiğine kapatılan yollar, biz bunu illerde takip ediyoruz. Mesela Tekirdağ'da akşam altıdan sonra kapatılan alan var ama özellikle sahilde, Çeşme ve o civarda da belli günlerde ve saatten sonra yolun tamamen trafiğe kapalı olduğunu biliyoruz.

Bisiklet yollarını, Çanakkale ve Eskişehir örneklerini getirdik ama en uzununu Konya'da. Konya düzlük biliyorsunuz, daha rahat yaptılar. 2016'da Konya'nın 447 kilometre bisiklet yolu vardı. Ama bizim buradaki sıkıntımız, bütün illerde trafiğin içerisinde bisiklet yolunu göremiyoruz. Yani, Avrupa'da olduğu gibi ulaşımda bisikletin kullanılmasını ve buna ilişkin düzenlemeler yapılmasını belediyelerden biz Sağlık Bakanlığı olarak bekliyoruz.

Üniversitelerde Hacettepenin “Aktif Kampüs” programını destekledik ve onlara bisiklet verdik. Beytepe kampüsünde onlar bisiklet yolu yaptılar ama dediğim gibi, bize müracaat eden ve bisiklet yolu yapan bütün üniversitelere de benzer düzenlemelerde yardımcı olduk.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bizim önümüzdekilerden size de 1 tane versin arkadaşlar.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Olur, sevinirim. Bir çıktı alabilirim sunumdan.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Kamu spotları yapmışsınız.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Evet, kamu spotlarımızı yaptık ve bunu bütün ulusal mecralarda yayınladık.

Sayın Başkan, kamu spotlarının dışında eğitim ve rehber geliştirmelerimiz var. Öncelikle 81 ilde 3 milyona yakın kişiye halk eğitimini biz de Aile ve Sosyal Politikaların belirttiği gibi uyguluyoruz. Aynı zamanda okul eğitimlerimiz var bizim, okullara da eğitimlere gidiyoruz. Birinci basamak sağlık kurumları ve sağlıklı hayat merkezlerinde görev yapan diyetisyenlerimize biz hem klinik rehber hazırladık hem de bu eğitimleri düzenledik. Sağda gördüğünüz şeyler Türkiye Beslenme Rehberi; keşke buraya getirseydim. Türkiye Beslenme Rehberi, Sağlık Bakanlığının bütün memleketteki akademisyenlerden vatandaşlara kadar ve tüm kurumlar için hazırladığı bir rehber niteliğindedir. O rehberde yaş ve cinsiyete, yaş gruplarına göre kim neyi, ne kadar almalı yani 65 yaşını geçmiş bir yaşlının ne kadar makro besin ve mikro besin ögesi ihtiyacı vardır... Dolayısıyla, beklentimiz odur ki Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının kendine bağlı kurumlarda yaşlı hizmetleri kurumlarına, engelli hizmetleri kurumlarına ya da Çocuk Esirgeme Kurumlarına mutlaka bizim önerdiğiniz referans aralığında hizmet alımı yapıp ihalelerini ona göre yapmaları ve diyetisyenlerini buna göre yönlendirmeleri gerektiğini düşünüyoruz. Aynı şey diğer bütün bakanlıklar için de geçerli.

Şu anda ayrıca “Türkiye Toplu Beslenme Sistemleri” dediğimiz, lokantalar için, kurumlar-bizim, Meclisin de yemekhanesi var, bütün bakanlıkların yemekhanesi var- için, ayrıca üniversiteler için, cezaevleri için bir rehber daha hazırladık; onu da inşallah önümüzdeki hafta içerisinde baskıya vereceğiz.

Mevzuat çalışmalarımız var. Mevzuat çalışmalarımızda Sağlık Bakanlığı özellikle paydaş olan kurumlarla birlikte çalışıyor; en büyük paydaşlarımızdan bir tanesi Millî Eğitim Bakanlığı, bir tanesi Tarım Bakanlığı. Bakanlığımızın teklifiyle ekmekte, salçada, pul biber, peynir ve zeytinde tuzları Tarım Bakanlığımızla birlikte azaltmış durumdayız. Yine, Bakanlığımızın teklifiyle trans yağların yasaklanması gündeme geldi. İnşallah trans yağları da biz bu 2020 yılı içerisinde, Tarım Bakanlığının çıkaracağı tebliğiyle yasaklamış olacağız.

Bakanlığımızın teklifiyle yine Şeker Tebliği’nde değişiklik yapıldı biliyorsunuz ve glikoz şurubunun, nişasta bazlı şekerlerin kotası yüzde 10’dan sonra daha artırılması beklenirken yüzde 5’e düşürüldü.

2015 yılında okul kantinlerinde bizler, Millî Eğitim Bakanlığımızla iş birliği hâlinde, sadece kolalı ve cipsli yiyecekleri değil, bütün şekerli ve çikolatalı ürünleri de yasaklamış durumdayız ve onun da Tarım ve Orman Bakanlığımızla birlikte, şimdi Millî Eğitimle güncelleyerek takibini yapıyoruz. Yine, okul standartlarını 2016 yılında hazırladık.

Bakanlığımız teklifiyle yine 2018 yılında -RTÜK’te- - “aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen” dediğimiz aşırı şeker, tuz ve yağ içeren ürünlerin çocuk programlarında reklamları da yasaklanmıştır.

Ticaret Bakanlığıyla birlikte yaptığımız bir düzenleme var ve kendilerine çok teşekkür ediyoruz. Orada da yine Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği'ndeki değişiklikle bu aşırı tüketimi fazla tavsiye edilmeyen gıdalara ilişkin reklamlar tüm mecralarda kırmızı kategori bazında yasaklanmıştır. Bu, RTÜK için hazırladığımız rehber ve bu, kırmızı kategori; bu, yeşil kategori ve şu da turuncu kategori. Firmalar, buna göre, kırmızı kategorinin reklamını yapamıyorlar; yeşilin yapıyorlar; turuncu kategorinin reklamını da içeriğini burada bizim önerdiğimiz şekilde düzenlerlerse yapabilecekler.

Daha önce yapıp tamamladığımız Okul Sütü Programı var biliyorsunuz; ilkokul çocuklarına haftada üç gün okul sütü dağıtımında bulunduk, yaklaşık altı milyon öğrenciye haftanın üç günü süt dağıtımı yapıldı. Yine, bir de Kuru Üzüm Dağıtım Programı'mız oldu, ilkokul çocuklarına gene aynı şekilde 25'er gramlık paketlerle bu dağıtımı Millî Eğitim ve Tarım ve Orman Bakanlığımızla ortaklaşa yaptık.

Öğretmenler için hazırladığımız birtakım rehberler var. Okul öncesi öğretmenler için eğitimci rehberlerimiz var çünkü -yine, dünkü komisyon çalışmasında ifade edilmiş- çocuklarda obezite 2 yaşından itibaren başlıyor, hatta annenin kendisinin kilo almaması gerekiyor. Annenin kilo alması ya intrauterin gelişme geriliği ya da obeziteyle sonlanıyor çocuklarda.

Sağlıklı Beslenen Aktif Öğrencilerle Büyüyen Türkiye Projesi geliştirdik ve bu kapsamda eğitim setleri hazırladık; standarttır. Millî Eğitim Bakanlığımıza da EBA'da yer vermesi için ilettik. Müfredat önerilerimizi Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına her yıl iletiyoruz; bu yıl da gerekli önerilerde bulunduk. Ve size az evvel bahsettiğim Millî Eğitimde çalıştığımız her aşamada Millî Eğitim Bakanlığının bütün genel müdürlükleriyle -Talim ve Terbiye Kurulu dâhil olmak üzere- çalıştığımızı da ifade etmek isterim.

Fiziksel aktivite rehberlerimiz var, biz bunu hem öğretmenler için hazırladık hem de hekimler için ve her branş için. Yani, obezite-depresyon ilişkisini çok yakından biliyoruz. “Acaba bir psikiyatristin kendi hastalarına önereceği fiziksel aktivite ne olmalıdır?”ı hazırladık; bunu hem yetişkin hem çocuk ve bütün branşlar için hazırlamış durumdayız. Onun dışında, bahsettiğim uygunluk karnesini de sizlerle burada paylaşabilirim. Bunu velilerin kendileri de görüyor ve veliye “Obez olan veya fazla kilolu olan çocukları en yakın sağlık kuruluşuna gönderin.” diye bir uyarı çıkıyor.

Birinci basamak aile hekimliğinde bizim hekimlerimize hazırladığımız rehberlerimiz var ve broşürlerimiz var hastalara geldiklerinde verilmesi için. Değerlendirme kriterlerimiz var. Obez hasta geldi; bir aile hekimi hangi kritere göre kendisi bakacak, hangi kritere göre hastaneye gönderecek; o kriterleri algoritma kartları hâlinde gönderdik 25 bin aile hekimine. Aynı zamanda yürüyüş reçetelerimiz var. Sadece “Yürüyün.” demekle olmuyor, biraz insanları işin içine katmak için de sanki ilaç reçetesi gibi hekim koparıp bunu hastasının eline verdi.

Aile sağlığı merkezlerimiz ve sağlıklı yaşam merkezlerimiz var bizim. Aile hekimi, obez hastasını sağlıklı hayat merkezlerindeki diyetisyene rahatlıkla gönderebiliyor. Şu anda Türkiye'de aktif 197 merkezimiz var, Ankara'da 4 adet var. Altındağ'da -örneğini burada paylaştım ben- 2015 yılında yapılan başvuruları biz değerlendirdik ve bilimsel olarak anlamlı bulduk; dolayısıyla, sağlıklı hayat merkezlerini de Sağlık Bakanlığı olarak yaygınlaştırıyoruz.

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz ikinci basamak hastanelerde obezite merkezlerini açtı 2018 yılından itibaren. Buradaki değerlerde de bizim birinci basamağa başvuru sayımız 2019'da 245 bin. Hastanelerimizde obezite merkez sayısı şu anda 120'ye ulaşmış durumda.

Okullardaki beslenme ve hareketi önemsiyoruz dedik. Beslenme Dostu Okullar Programı'mızı 2010 yılından beri Millî Eğitim Bakanlığıyla ortaklaşa yürütüyoruz. “Beslenme dostu okul” sayısı 2019'da 17 binleri bulmuştur, 2017'de 5 bin civarındaydı. Okullar gönüllü olarak buna başvuruyorlar.

Ve Okul Gıdası Logosu'nu hazırladık. Kantinlerde satışı uygun olacak turuncu grup için de firmalar okul gıdası logosunu önümüzdeki yıldan itibaren basacaklar.

Farklı platformları geliştirdik Sağlık Bakanlığı olarak. Sadece resmî kurumlar değil Türkiye Lokantacılar ve Pastacılar Federasyonu ve Tüm Aşçılar ve Pastacılar Konfederasyonu'yla bir protokol imzaladık. Buna göre lokantalar bizim belirlediğimiz kurallarla tuz ve şekeri azaltmayı taahhüt edecekler, il müdürlüğümüz onlara gidecek, teknik destek verecek ve daha sonra da kendi lokanta odaları bu lokantaları belgelendirecekler. Hâlen 79 işletme bu belgeyi aldı ve bine yakın da eğitim verildi. Ayrıca firmalarla da biz Türkiye Gıda Dernekleri Federasyonu aracılığıyla bir protokol daha imzaladık. Lokantacıların dışında paketli gıdalarda da firmalar tuz ve şekeri 2025 yılına kadar azaltmayı taahhüt ettiler.

Sağlık Bakanlığı olarak ayrıca bir de Cumhurbaşkanlığı yönetmeliğiyle Ulusal Beslenme Konseyi kurduk. Ulusal Beslenme Konseyinin Başkanı Bakan Yardımcımız. Amacımız ülke genelinde sağlıklı beslenme ve ilgili politika ve stratejilerin belirlenmesi için tavsiyelerde bulunmak ve Sağlık Bakanlığı görüşünü oluşturmak ve YÖK'ten meslek odalarına, sendikalara kadar da ilgili birçok bakan üst düzeyde temsil edilmektedir, amacı da ülkedeki bu konularla ilgili iş birliğini güçlendirmek. 2'nci Konsey toplantımızı 26 Aralıkta yaptık, Bakan Yardımcımızın Başkanlığında. Tuz, şeker, yağ ve tavuk başlıklarında bilimsel komisyonları biz kurduk ve çalıştırdık, onların raporları hazırlandı ve ön sunumları yapıldı. Şimdi raporlar üzerinde düzeltmeler devam ediyor. Bu biraz EFSA'ya benzer teknik raporlar şeklinde hazırlanan bilimsel komisyon raporları. Bilim adamları bizim "web" sitemizden doğrudan kendileri başvuruyorlar, biz üniversitelerin tamamına ve YÖK'e bu konuyu duyurduk ve başvuru alınmasını söyledik. Daha sonra da komisyonlarda ilgi alanlarına göre çalışıyorlar ve bütün bilim insanlarının herhangi bir firmayla çıkar çatışması olmadığını da bize baştan deklare ediyorlar.

Size bahsettiğim bütün bu programları izleme ve değerlendirmeyi nasıl yapıyoruz? Öncelikle bizim SağlıkNET, biliyorsunuz Sağlık Bakanlığının veri tabanı var, o veri tabanından takip ediyoruz. İlgili genel müdürlüğümüzden her yıl yaş gruplarına göre, bizi ilgilendiren konudaki verileri isteyip analiz yapıyoruz. Onun dışında araştırmalarımız var, Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması 2010'du, 2017'yi yaptık bitirdik sahada, baskısını da tamamladık, inşallah Bakan Bey'e sunumunu yapacağız ve Bakan Bey kendisi sunmak istedi bunu kamuoyuna, ondan cevap bekliyoruz.

Bahsettiğim çocukluk çağı araştırmasında, Dünya Sağlık Örgütüyle her üç yılda bir yapıyoruz. 2019'u ülke olarak gönüllü, bilinçli olarak pas geçtik çünkü size az evvel ifade ettiğim bütün müdahaleler çok daha yeni yapıldı. Dolayısıyla biz "Obezitede acaba bu müdahaleler çocuklara nasıl yansdı?" diye 2022 araştırmasında görmeyi ümit ediyoruz.

Tamamlanması gerekli hususlarımız neler? Belki bu çok seçkin Komisyondan beklentimiz olarak da bu son slaytı algılayabilirsiniz. Öncelikle Sağlık Bakanlığı olarak okul yemeği programının ivedilikle memleketimizde başlatılması gerektiğini düşünüyoruz. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1946 yılından beri okul yemeği programı uygulanmaktadır ve 30 milyon çocuk geçen yıl okul yemeği programından yararlanmıştı Amerika'da hatta onlar kahvaltı programına ve okullar kapanınca aç kalan çocuklar var diye yaz okulu yemeği programlarına başladılar. Hakeza İngiltere, Milli Eğitim Bakanlığı Kanunu'nda, 1920'lerden beri bütün çocuklara okul yemeği veriyor. Avrupa Birliğinde tek tedrisat olan bütün ülkelerde okul yemeği var. Japonya, 10 milyon çocuğa veriyor ve size ilk paylaştığım slaytlardan hatırlayacağınız üzere bizim memleketimizde hem obez hem de yetersiz beslenen çocuklar var. En azından ilkokul çocukları için 3 kap yemeğin Sağlık Bakanlığı analizini de yaptı, fizibilite çalışmasını da yaptı. Ne kadar para gerektiğini Maliye Bakanlığımızla da paylaştık, Milli Eğitim Bakanlığımızla da paylaştık ve Cumhurbaşkanlığının stratejik planında okul yemeği programı, kalkınma planlarında -son kalkınma planımızda da- Milli Eğitim Bakanlığının yapacağı ilgili stratejik işler içerisinde çok şükür yer aldı. İnşallah bundan sonraki yıllarda...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Pilot bölge mi düşünüyorlar yoksa Türkiye’nin genelinde mi düşünüyorlar?

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Şöyle, bizim önerimiz şu şekilde oldu: Eğer Maliye Bakanlığının ve devletimizin gücü yetiyorsa bütün ülke için olmalı çünkü batıda da obezite var biliyorsunuz, bu çocukların sağlıklı beslenmesi için. Çocuklar için de bir çorba, bir ana yemek ve bir meyve, bir süt, bir ayran dönüşümlü yeterli, hani bizim sofralar gibi dört çeşit olması gerekmiyor ama bütçe sıkıntısı çünkü bizde 6 milyon çocuk ilkokulda var, 11 milyon çocuk da ortaokul, lise maşallah yaklaşık 18 milyonluk bir çocuk grubumuz var.

İlkokul öncesine ve 6 milyona güç yetiyorsa tamam ama eğer yetmiyorsa bizim önerimiz; fakir çocukların -İngiltere onu yapıyor- desteklenmesi olabilir. Yani İngiltere’de şu anda da bazı özel okullarda olduğu üzere aile yetiyorsa kendi veriyor, fakir çocukları hükûmet destekliyor; bu, gündeme gelebilir. Bu da beğenilmezse o zaman belki bütçeye göre Hükûmet kendi programında öncelikli bölge de seçebilir.

Trans yağların yasaklanmasını Tarım Bakanlığıyla konuştuk -inşallah bu sene çıkacak- hayata geçirilmesini bekliyoruz bu yıl. Tam buğday ve tahıllı ekmeğin ucuzlatılmasını Sağlık Bakanlığı olarak hem Tarım Bakanlığına hem Fırıncılar Odasına yazmış bulunuyoruz, bu çok önemli. Çünkü tam tahıllı ekmeğe diye Sağlık Bakanlığı konuşuyor, her gün televizyonda herkes konuşuyor, beyaz ekmeğin glisemik indeksi çok yüksek ama gittiğiniz zaman, almaya kalktığınızda bu ekmekler çok pahalı, mutlaka bunun gündeme alınması lazım. Aynı şekilde Maliye Bakanlığımızla da konuştuk, sadece ekmeğe değil -buraya yazılmadı ama- sağlıklı besinlerde, ki sağlıklı besin olarak bizim Sağlık Bakanlığının tanımadığı besin şu: Et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, sebze ve meyveler ve bu tahıllı ekmeğe; bunların tamamında mümkün olduğu kadar erişimi kolaylaştırma, katma değer oranlarını da azaltma -yumurtada yaptınız çok teşekkür ediyoruz sağ olun, onu çok sevdik- inşallah bu ürünlerde de destekleme ama sağlıksız ürünlerde de vergilendirmeyi Maliye Bakanlığımız düşünebilir.

Bir diğer bizim çok canla başla beklediğimiz ve yeni araştırmanın sonuçlarıyla Tarıma ileteceğimiz yazımız, zenginleştirme. Türkiye’de kadınlarda yüzde 25’lere, dörtte 1’lere varan bir anemi var, erkeklerde yüzde 5, tüm toplumda yüzde 13 civarında. Hem kan analizlerinde hem beslenmeden gelen yetersizlik folat yüzde 35, üçte 1 folat eksikliği var -folik asit- bu nöral tüp defekti yapıyor çocuklarda. Sağlık Bakanlığı açısından yüzde 35 yetersizlik ciddi bir rakam ve vitamin D; tüm memlekette, güneş memleketi olmamıza rağmen yüzde 80’in üzerinde yetmezlik var. Amerika Birleşik Devletleri de güneş memleketidir ama onlar bunun için önlem aldılar, Amerika’da sütler zorunlu olarak vitamin D’yle zenginleştirilmiştir. Amerika’ya gittiğinizde D vitamininden ayrı süt bulmanız çok zor, yok yani.

Bizim istediğimiz şey, unun anemi açısından demirle ve folik asitle zenginleştirilmesi; sütün de veya süt ürünleri -bu margarin de olabilir- vitamin D’yle zenginleştirilmesi ama zorunlu zenginleştirmeden bahsediyoruz. Çünkü şu anda bu ürünlerin tamamından zenginleştirilmiş ürün piyasada var ama sorun şu ki: Piyasada bu zenginleştirilmiş ürünleri sosyoekonomik durumu ve birazcık okuma seviyesi yüksek olan kişiler tercih ediyor ama benim derdim tam da tersi grupta. Kişiler, yoksulluktan daha çok ekmeğe yiyor ama iyi ekmeğe yemiyor ve sonra bu çocuklar okullarda, Millî Eğitim Bakanlığının önüne ve bizim önümüze yetersiz ve hasta çocuklar olarak geliyor. Sağlık Bakanlığı kendi görevini yapıyor; çocuk hastaneye geliyor, tedavi ediyor, gönderiyor ama iş öyle değil biliyorsunuz.

ENGELLİ VE YAŞLI BAKIM HİZMETİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ENGELLİ BAKIM HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI HULUSİ ARMAĞAN YILDIRIM – Hocam bir ekleme yapabilir miyim, açıklama yapmanız açısından.

Beslenme yetersizliği aynı zamanda engellilik sebepleri arasında yer alıyor. Folik asit eksikliği, ondan da bahsedebilirsiniz.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Evet, nöral tüp defekti, onu dedim.

Folik asit eksikliği, nöral tüp defektli çocuklar doğuruyor ve nöral tüp defektli çocuklar da gerçekten bakımı çok zor ve çok maliyetli olan hastalık grubudur; hekim olan Komisyon üyeleri zaten buna vâkıftırlar. Dolayısıyla bu zenginleştirmeyi 84 ülke yaptı. Dünya Sağlık Örgütünün 194 üyesi vardır, 84 üye zorunlu zenginleştirme yapmıştır. Bunun içerisinde en yakın komşumuz İran da var, Umman da var. Bunların tamamında zorunlu zenginleştirme yapılmıştır, onun özellikle demirle zenginleştirilmesi.

Onun dışında belediyelerden geniş ağaçlandırılmış yolları çok istiyoruz. Toplu taşımanın desteklenmesini, şehir içi tren veya metro ağlarının yaygınlaştırılmasını bekliyoruz. Aynı şekilde bisiklet yollarının ulaşımında olmasını da bekliyoruz. Ücretsiz spor imkânlarının yaygınlaştırılması yine belediyelerden beklentimiz; bu Avrupa’da çok yaygındır biliyorsunuz. Her türlü spor tesisi belediyeler tarafından halka ücretsiz sunulur ama bizim belediyelerimiz genellikle kiralıyorlar, orayı işleten firmalar belki ücret alıyorlar ya da bilmiyorum, eğer ücretsiz sunan belediyelerimiz varsa bunu biraz daha artırmaları...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Var var, çok var hem de.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Yani artırımlarını bekliyoruz, bunu sunanlar varsa onları tenzih ediyorum.

Sporda başarılı çocuklara -belki Gençlik ve Spor Bakanlığımız yapıyor olabilir ama biz bunu koyduk- mutlaka başarı bursu olması gerektiğine inanıyoruz. Şu anda, millî takıma girenlerde bu imkân var diye biliyoruz biz ama millî takım dışında da... Çünkü çocukların hevesini kırıyor; çocuk hekim olacak, avukat olacak, başka bir şey olacak ama sporda da başarılı. Şimdi, bir karşılık göremeyince hemen o sporu bırakıyor, matematik bölümüne ağırlık vermeye devam ediyor.

Bir de parklar, meydanlar ve okullarda biz içilebilir suyun erişime açılmasını istiyoruz. Bunun önemi şu Sayın Başkan: Avrupa’da gene aynı şekilde vardır. Genellikle kişiler yorulduğunda, susadığında bizdeki gibi gidip paket suyu alıp içmez. Yani açık musluk olacak, o muslukta temiz su olacak ve bu kişiler, çocuklar oynuyorsa parkta gidip içecek. Çünkü ben birkaç kez şahit oldum, parkı bekçi suluyor. Çocuklar çok terlemiş, bunlar da 10-12 yaş grubu çocuklar. Gitti hemen hortumdan su içmek istedi, bekçi “Hayır içemezsiniz.” dedi. Ben gittim “Niye içemiyor, bu su ne suyudur? Sağlık açısından zararlı mı?” diye sordum. “Yok ama işte biz buraları suluyoruz.” filan dedi. Dolayısıyla bu çok önemli, çocukların çok güzel basket potası var, oynuyorlar, susuyorlar ama gidecek marketten su alacak. Susuzluk özellikle çocuklar ve bütün herkes için çok şey ifade edebiliyor, çok ciddi bir problemdir. Mutlaka bizim bunu sağlamamız gerekiyor.

İlginiz için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Okul yemeği programı notlarını da eklemiştiniz, çok teşekkür ediyoruz. Sunumunuz gerçekten güzel.

Burada da belli oluyor ki obezite konusunda kamu kurumları içerisinde organizasyonun lideri veya ekipbaşı olacak Bakanlık Sağlık Bakanlığımızdır.

Biz, sayın vekillerim kamu kurumlarıyla ilgili sunumları tamamladık bugün itibarıyla. Hemen hemen obeziteyle ilgili bütün bakanlıkların genel müdürlükleri seviyesinde sunumlarını istedik, geldiler sundular, biz de çok faydalandık. Bundan sonraki çalışmamızda bu sunumları yapan kurumların, -bakanlık veya diğer kurumların- genel müdürleriyle bir toplantı yapmayı öngörüyoruz. Orada Sağlık

Bakanlığının son slaytta sunduğu konuyu daha da altını doldurmak... Diğer bakanlıklarla ilgili çok güzel bir birliktelik kurmuşsunuz, özellikle Gençlik ve Spor Bakanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı. Eksik ne var, onlarla da bir kere daha görüşüp genel müdürlerle son bir toplantı yapıp, ondan sonra şikâyetçileri de dinleyip, dosyamızla ilgili, Komisyonumuzla ilgili raporumuzu yayınlayacağız.

Ben bütün katılımcılara teşekkür ediyorum.

Hocam var mı son bir soracağınız sorunuz?

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Ben özellikle bir konuya değinmek istiyorum, zaten Nazan Hanım ve Selman Bey biliyor.

“Tam buğday için tam zamanı” diye biz de sağlıklı ilgili özellikle belirtmek istiyoruz ama bunu yaparken öncelikle kamu kurumlarımızdan başlamamız lazım. Biraz önce oranları verdiniz, işte tuz, yağ ve ekmek kullanımıyla ilgili ama bunlarda şunu görüyoruz: Kişiler bireysel olarak kendileri azaltabiliyor ama toplu olarak azaldığını görebiliyor muyuz; onu sormak istiyorum. Örneğin bir ekmek alımı kamu kurumlarında gerçekten düştü mü? Bir tuz alımı düştü mü? Yoksa kullanan kişiler daha fazla kullanmaya devam etti ama farkında olanlar azalttı mı?

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Tuzda başarı sağlandı da diğerleri...

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Şöyle efendim, bizim beslenme araştırmamızda kişi başı...

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Özür dilerim Nazan Hanım, siz de ilgilendiğim konudan dolayı biliyorsunuz, her ikiniz de, Selman Bey.

Yani tam buğdaya biz ülkemizde geçmek istiyoruz. Kamu kurumlarında geçerse tam buğdaya en azından her personelimiz ortalama günde 2 kez tam buğday ekmeği yemiş olacak. Okullarda olsun, çok güzel önerilerde bulundunuz, dediğiniz gibi tamamlanması gerekli hususlar bence acil listesine alınması gereken hususlar. Çünkü sağlıklı nesiller gelmesini istiyorsak 2033 yılına kadar Dünya Sağlık Örgütü'nün kriterlerini karşılamamız lazım.

Tam buğdayla ilgili özellikle fiyatları için de şunu söylersek: İnsanlar hep sanıyorlar ki çok pahalı, aslında pahalı değil. Yediğimiz miktarı düşünersek tam buğdayda daha az yediğimiz için verdiğimiz ekmek ücreti aynı oluyor, çünkü onda oran daha düşük. Sizden ricam, genel müdürlerinizi de Başkanım toplantıya çağırarak ama farkındalık oluşturmak için kamuda olsun tam buğdaya geçebilir miyiz? Diğer ekmeklerin alımını durdurabilir miyiz?

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Şimdi, Selman Başkanım da söyleyecektir. Bizim kendi kurumumuzda tam buğday ekmeği var ve biliyorsunuz birçok kurumda aslında Sağlık Bakanlığı olarak bütün valiliklere bir yazı yazdık, beş altı yıl öncedir. İstenmeden şeker ikram edilmemesi, kapalı şekerlerin olması ve bütün yemekhanelerde alımlarda tam buğday ekmeğinin şartnamelere konması dedik. Dolayısıyla benim kendi kurumumda roll ekmekler kapalı, bir kişilik ve tam buğday ekmeği var, beyaz ekmek bizde yok. Aynı şekilde Tarım Bakanlığının da ben öyle olduğunu düşünüyorum. Hatta biz, tuzlukları küçük birer paket hâline getirip dışarıda geçiştir bırakıyoruz, Tarım Bakanlığı bütün yemekhanesinden çıkardı. Dolayısıyla kamu kurumlarının bu konuda bir farkındalığı var ama onun dışında, havaalanlarında uçaklarda biliyoruz, gelen ekmekleri belki sandviçleri fark etmişsinizdir, tam buğday üzerine yapılır. Yani bunda bir farkındalık var. Tarım Bakanlığının da epey bu konuda söyleyeceği vardır.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Buyurun.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI SELMAN AYAZ – Şimdi, Sayın Başkanım, buradaki sıkıntı, bilgi kirliliği diyoruz ya, gıdada bilgi kirliliği, bu çok önemli yani. Biz şimdi Tarım Şûrası kararlarına istinaden bu konuyu da çalışıyoruz. Tabii, tam buğday ekmeği... Hatta geçen görüşmüştük, bizim mevzuatla ilgili bir sıkıntımız yok. Mevzuatta hatta ekmek satılan her yerde tam buğday ekmeğinin satılmasını zorunlu hâle getirdik, her yerde zorunlu ama mevzuatta direkt bütün ekmekleri tam buğday yapabiliriz ama yarın hepsi çöpe gider. Yani önemli olan burada bu alışkanlığı insanlara kazandırabilmek ama biz şimdi bunu yaparken Canan Karatay çıkıp “Ekmek yemeyin.” dediği anda olay bitiyor yani istediğimiz kadar uğraşalım, bunları kabul etmek lazım. Öncelikle gıdada bu bilgi kirliliğini engellememiz lazım. Yani ekmek binlerce yıldır yenen bir şey ama Canan Karatay çıkıp “Ekmek yemeyin.” dediği anda siz insanları ikna edemezsiniz; bunu kabul etmemiz lazım.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bu, güzel bir örnek değil. Kusura bakmayın, karşılıklı gibi değil ama ekmek yememek tabii ki, daha doğru çünkü nasıl olsa başka şekilde gıdayı alabiliyorsunuz ama eğer ekmek yiyecekseniz de tam buğday yiye ki glisemik indeksi düşük olduğu için obezite ve diyabetle ileride karşılaşmamak için. Yani tam buğdayın fiyatı yüksektir, insanlar yemiyordur gibi bir farkındalık yaratmayalım. Tam buğday yerseniz aynı ücrete mal olur.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI SELMAN AYAZ – Sayın Vekilim, bizim tam buğday ekmeğinin yaygınlaştırılmasıyla ilgili de çok güzel bir projemiz var Bakanlık olarak hazır, elimizde mevcut yani onu hayata geçirmek için çalışmalarımız da sürüyor.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Bunlar sadece şeyle alakalı değil, bu damak tadıyla ilgili bir şey arkadaşlar. Evet, tam buğday şey yapıyoruz ama bizim de zaman zaman doğrusu yiyemediğimiz oluyor yani.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Şimdi, damak tadıyla ilgili belki bir uzman çağırabiliriz çünkü damak tadı değil alışkanlık diye bir olay var. Damak tadı her an değiştirilebilir.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI SELMAN AYAZ – Ama sayın vekilimizin dediği gibi, gelecek nesilleri kurtarmak için bugünden başlamamız lazım yani o alışkanlığı edinmek lazım.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Biz, torunlar için çalışıyoruz.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Hocam, tamamen görüşlerinize katılıyoruz ama Türkiye gerçeği var ya, tuzu kaldırırsanız kadar öldük. 18 gramdan 11 grama diyorsunuz, ben onu biraz şey buluyorum, biraz daha 12-13 gramlar gibi buluyorum ama yine de başarı yani.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Şimdi, bizim Mecliste de tuzlukları kaldırdık biz ve bana garson arkadaşlar şunu söyledi: “Artık tuz soran kalmadı Vekilim.” dediler. O yüzden gerçekten yapılabilir ve alışkanlık olması için bir altı ayı tamamlamamız lazım. İnşallah tamamen... Bizim yaşlarımız için özellikle 50 yaştan sonra tuz kullanımı çok dipte.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Mesela benim toplumda gördüğüm çok büyük şey artık şekersiz çay içenlerin sayısı çok arttı, aynı şey.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Şeker isteyene de birazcık böyle olumsuz bakıyoruz. Alışkanlıklar kolay elde ediliyor. Ben 24’üncü Dönemden itibaren milletvekiliyim. Tuz olayı Meclise geldiği zaman bayağı bir espriler olmuştu, lokantada bunun konusu olmuştu. Şimdi, dediği gibi vekilimizin hiç kimse tuz istemiyor.

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI DESTEK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ İSMAİL ÇOLAK – Sayın Başkanım, arkadaşımız sunum yaparken müdahil olmak istemedim ama bu Okul Yemeği Programı’yla ilgili, şimdi, bizim toplam öğrenci sayımız, Millî Eğitim Bakanlığı olarak 18,5 milyon öğrencimiz var. Bunlardan 1 milyon 250 bini taşıma kapsamındaki öğrenciler. Biz taşıma kapsamındaki bütün öğrencilerimize zaten yemek veriyoruz 4 çeşit olmak üzere, önemli bir olgunluğa da ulaştı bu. Bunun dışında yemek yemeyen öğrencilerimizin de, Okul Yemeği Programı kapsamında tedrici bir geçiş söz konusu olacak; o da muhtemelen bu yılki bütçeyle ilgili bir sorun çözülmüşse inşallah bu yıl 2020-2021 Eğitim Öğretim Dönemine bu yetişecek, bu bilgiyi de paylaşmak istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Buyurun efendim.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI SELMAN AYAZ – Sağ olun.

Şimdi, efendim, çocuklukta tüm alışkanlıklar kazanılır biliyorsunuz. Şu anda, bizim bir şeyi düzeltmemiz lazım. Mesela çocukların oyuncakları. Geçenlerde bununla ilgili de bir olay oldu biliyorsunuz. Oyuncak ile gıdayı birleştirmek obezite açısından çok büyük bir sakınca. Mesela, çikolata... Çikolatayı çocuklara veriyoruz, içinde oyuncak var, oyuncakla oynuyor, çikolatayı yiyor. Yani, bunu bir kere, bizim engellememiz lazım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Oyunağı elde edebilmek için çikolatayı yiyor.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI SELMAN AYAZ – Evet.

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Şirketler de öyle... “Mc Donald’s”a git, hemen bir oyuncak veriyor adam.

GIDA VE KONTROL GENEL MÜDÜRLÜĞÜ GIDA İŞLETMELERİ VE KODEKS DAİRE BAŞKANI SELMAN AYAZ – Bunu yani sizin de dikkate almanızı... Bu önemli.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Evet, bu güzel.

Buyurunuz.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Evet, son bir şey... Yazmayı unuttuğum ben. Renkli etiket meselesini de Tarım Bakanlığımızla görüşüyoruz, ön yüz etiketleme.

Normalde besin içeriğini gene Tarım Bakanlığımızın, Avrupa Birliği uyumuyla bu sene başlattığı bir uygulama var, 2020’den itibaren, zorunlu beslenme beyanı. Yani besinlerin içeriğinde, 100 gramında, ne kadar şeker, ne kadar yağ var, bunu açıklıyor ama bunu sağlık okuryazarları ve diyetisyenler ancak anlayabiliyorlar ya da hekimler belki çok anlayabilecek. Onun dışında “Bir paketin 100 gramında şu kadar yağ var.” Birçok insan okuyunca bir şey anlamayacak. Bunun için geliştirilen ön yüz etiketleme var, İngiltere’de epeydir yapıyor, Avrupa Birliğinin dışında götürüyorlar mevzuatlarını. Fransa yeni başladı, 5’li Nutri-Score diye, 5’li skala.

Renkli etiketin de önemi şu: Yağı, olması gerekenin, önerilenin üzerine çıkınca kırmızı bant olacak ya da tuzu fazlaysa ya da yağı fazlaysa. Türkiye’de yüzde 13’ten fazla hipertansiyon hastası var. Diyabeti durdurduk diye seviniyoruz ama nerede durdurduk, yüzde 13,5’lerde durdurduk. Gene, Avrupa’da, OECD ülkelerinde Türkiye 2’nci sırada, Meksika’dan sonra. Bu çok ciddi bir rakam, diyabet. Dolayısıyla bu kadar dikkat etmesi gereken de bir grup var, sağlıklıların da zaten dikkat etmesi gerekiyor, o nedenle biz ön yüz etiketlemeyi Tarım Bakanlığımızla çalıştık, epey bir noktaya da getirdik. İnşallah, o da belli bir yere, Bakanlığımızın desteğiyle gelir.

Arife Hanım Vekilime bir şey söyleyeceğim, dediniz ya: “Kişi başı bakıyoruz ya, toplumda genel nasıl?” diye. Beslenme araştırmasına baktığımızda 2000 ile 2017’de değişiklik var. Şeker tüketiminde bir azalma var, 33 gramdan 30 grama inmiş. Yağ tüketiminde artış var, 50 gramlardayız ve yine sebze ve meyve tüketiminde hafif bir artış var ama ekmek tüketimi azalmış, görüyoruz ama et tüketiminde, yumurta tüketiminde, baklagil tüketiminde ki bizim artsın dediğimiz şeylerde azalma yok, artış var, bu iyi bir şey. Artış var yani aslında toplumun beslenmesi iyiye gidiyor ama yine de...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Bir farkındalık var.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Kesinlikle, kesinlikle...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Hem vatandaşa bir farkındalık var hem kamu kurumları, siyasi liderler bu konuda bir farkındalık yapıyorlar, gündemde tutuyorlar ama daha organize olmak gerektiği kanaatindeyiz. Özellikle bazı bakanlıklara çok görev düşüyor. Belki basit şey ama işte, oyuncak verilmesi, hediye edilmesi... Orada belki Maliye Bakanlığı bu tip şeylerde biraz daha vergiyi vesaire artırıp onlara bir çekidüzen vermeli. Bu marketlerle ilgili dünyada çok güzel örnekler var, onları da çalıştık biz. Bu süslü, albenili ürünlerle ilgili marketlerde, dizaynlarda düzenlemeler yapılıyor. Bütün bunların hepsini raporumuza yazacağız.

Toparlamak istiyoruz.

Buyurun.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARET UZMANI MUHİTTİN YILDIRIM –

Şimdi, bahsi geçtiği için Komisyonumuzu bilgilendirmek istedim. Bu, aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıdalarla birlikte yanında oyuncak hediye edilmesi konusunda bir açıklama yapmak istiyorum.

Biz, bu konuyu Bakanlık olarak ele aldık, 2018 yılının sonunda çıkarmış olduğumuz, yapmış olduğumuz yönetmelik değişikliğiyle yönetmeliğimize, yani Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği’ne bu konuyu ekledik ve Temmuz 2019 tarihi itibarıyla da bu yönetmelik hükmü yürürlüğe girmiş bulunmakta Sayın Başkanım. Yönetmelik hükmüne göre “Sağlık Bakanlığımız tarafından hazırlanmış olan besin profilindeki kırmızı kategoride yer alan aşırı tüketimi tavsiye edilmeyen gıdaların satışını artırmaya yönelik olarak özellikle sadece oyuncak değil çocukları hedef alan ve çocukların ilgi alanına hitap eden hiçbir ürünü promosyon olarak veremez.” diye bir hüküm koyduk.

Ancak, burada, bazı hususlar var, gri alana giriyor, tam net değil. Mesela, piyasada satılan “sürpriz yumurta” diye bildiğimiz ürünler. Burada, ilgili firmalar da şunu iddia ediyorlar, biz bir promosyon kampanyası falan uygulamıyoruz...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Ürün o zaten.

TİCARET BAKANLIĞI TÜKETİCİNİN KORUNMASI VE PİYASA GÖZETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TİCARET UZMANI MUHİTTİN YILDIRIM –Evet, “Ürün başından beri zaten böyle. Bu şekilde tasarlandı, bu şekilde satılıyor.” diyor. Fakat yani orada biraz gri bir alan var, tam netliğe kavuşturulabilmiş değil. Nitekim bundan kısa bir süre önce, geçmişte de bir haber okumuştum, Maliye Bakanlığımız herhalde bu konuda daha iyi bilgiye sahiptir. Bu ürünleri oyuncak kategorisinde değerlendirip KDV oranlarının o şekilde değerlendirileceği yönünde de bir haber okumuştum. Netice itibarıyla bu ürünlerle, o kırmızı kategoride yer alan ürünlerle birlikte çocukların ilgi alanına hitap eden -oyuncak değil sadece Taso falan vesaire gibi- herhangi bir ürünün verilmesi, promosyon olarak verilmesi yasaklanmış durumda zaten.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Çok teşekkür ediyoruz.

Her konuşan konuşmacı, değerli Bakanlık yetkilisi bizi memnun ediyor, demek ki bu konuda hepimiz aynı fikirdeyiz, eksiklikleri tamamlayacağız.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Başkanım, ben son bir husus ekleyebilir miyim.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Estağfurullah, buyurun.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Çünkü hepimize geliyor biliyorsunuz, Dilekçe Komisyonuna daha fazla geliyordur. Polis okullarına alımlarda boylarla ilgili büyük sıkıntı var. Özellikle Sağlık Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığımızla konuşup... Bizim gençlerimizin belli bir boy ortalaması var. Bunlar çok yüksek muhtemelen ki çok fazla sıkıntı var. Polis olmak istiyorlar ama boyları kısa geliyor. Vücut kitle indeksi, biraz önce dediniz ya, “Fiziksel karne veriyoruz.” Mesela bu çocukların geleceği için -polis olmayı istiyor ama 2 santimle kaybedebiliyor- bu oranlarla ilgili aslında Türkiye’nin gerçek oranları belki iletilebilir. Mesela biraz önce dediniz ya...

İSMAİL TAMER (Kayseri) – Ama o raporların değiştirilmesi şart. Mesela “varikosel”e ameliyat olsa dahi vermiyor yani yanlış bir şey.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – O sağlık konusunda değil ama bu fiziksel olarak özellikle gençlerde dediniz ya “Bodur genç grubu çok fazla.”

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Çocuklarda beslenme yetersizliğinden kaynaklı.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Bunlar da çocuk olarak zaten, lise sonrası polis okuluna girerken boy şartı çok önemli.

HALK SAĞLIĞI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ SAĞLIKLI BESLENME VE HAREKETLİ HAYAT DAİRE BAŞKANI DOÇ. DR. NAZAN YARDIM – Benim söylediğim rakamlar ilkokul çocukları için ama İçişleri Bakanlığının polislik için belirlediği Emniyet Genel Müdürlüğünün belli kriterleri var. O kriterlerde benim bildiğim işte, bayanlar için 1.64 ise bu boy, bunun daha azaltılmasını Sağlık Bakanlığından ilgili arkadaşlara iletirim oraya gidenlere...

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – O konuda bize de çok dilekçe geliyor, hem boy hem renk körlüğü, onunla ilgili de çok dilekçe geliyor.

ARİFE POLAT DÜZGÜN (Ankara) – Hocam, ama boy çok önemli çünkü neslin boyu 1.64 olamayabiliyor sağlıklı olsa bile çocuklar. Onun özellikle belirtilmesi lazım.

BAŞKAN MİHRİMAH BELMA SATIR – Genetik özelliğimizden dolayı.

Evet, gündemimizde başka bir konu kalmadığı için toplantıyı kapatıyoruz.

Teşekkür ediyoruz, sağ olun.

Kapanma Saati: 15.58